

Obsah

Předmluva k druhému vydání	15
1. Asepsy a antisepsy	17
1.1 Sterilizace	17
1.1.1 Fyzikální sterilizace	17
1.1.2 Chemická sterilizace	19
1.2 Antisepsy	19
1.3 Obecné zásady odběru a transportu materiálu na bakteriologické vyšetření	22
2. Anestezie	27
2.1 Anestezie místní	27
2.1.1 Anestezie infiltrační	27
2.1.2 Anestezie slizniční	28
2.1.3 Anestezie chladem - kryoanestezie	29
2.1.4 Anestezie svodná	29
2.2 Lokální anestetika	33
2.2.1 Injekční aplikace lokálního anestetika	35
2.3 Anestezie celková	35
3. Obecné zásady racionální antimikrobní terapie	37
3.1 Význam přesné klinické a bakteriologické diagnózy	37
3.1.1 Indikace k podání antibiotik	37
3.1.2 Volba antibiotik	37
3.1.3 Dávkování a délka podávání antibiotika	38
3.2 Lékové formy a aplikace	39
3.3 Kombinace antibiotik	40
3.4 Nežádoucí účinky antimikrobních preparátů	40
3.4.1 Toxické projevy	41
3.4.2 Imunoalterační projevy	41
3.4.3 Projevy plynoucí z rezistence a superinfekce	41
3.4.4 Nepřímé bioalterační projevy	41
3.5 Antibiotika v těhotenství	42
3.6 Úloha antibiotických středisek	42
4. Obecné zásady rehabilitace	43
4.1 Úloha a použití myorelaxancií	45
4.2 Fyzikální terapie	45
4.2.1 Obecné kontraindikace elektroléčby	46
4.2.2 Požadavky na předpis fyzikální terapie	46

5. Základy chirurgické techniky pro všeobecnou praxi	47
5.1 Vázání jednoduchých chirurgických uzlů	47
5.2 Excize, revize a sutura menší kožní rány	48
5.3 Extrakce cizího tělíška z kůže a podkoží	50
5.4 Odstraňování kožních stehů	50
5.5 Ablace nehtu	50
5.6 Incize povrchově uloženého abscesu	52
5.7 Incize a exkochleace furunklu	52
5.8 Discize karbunklu	53
5.9 Incize panaricia	54
5.10 Excize klávu	55
5.11 Koniotomie	55
5.12 Punkce hrudníku	56
5.13 Punkce perikardu	57
5.14 Punkce kolena	57
5.15 Cévkování močového měchýře	58
5.16 Punkce močového měchýře	59
6. Chirurgické infekce	61
6.1 Prevence ranných infekcí v ambulantní praxi	61
6.2 Nejčastější projevy chirurgické infekce	61
6.3 Terapie chirurgických infekcí	63
6.3.1 Léčení lokální konzervativní	63
6.3.2 Chirurgické výkony při lokalizovaném zánětu	68
6.4 Nespecifické infekce	68
6.4.1 Hidradenitis (hidrosadenitis)	68
6.4.2 Furunkl a karbunkl	69
6.4.3 Lymphangoitis a lymphadenitis	70
6.4.4 Panaricium a paronychium	71
6.4.5 Absces	72
6.4.6 Flegmona	73
6.4.7 Erysipel - růže	74
6.4.8 Erysipeloid	74
6.4.9 Osteomyelitis	75
6.4.10 Artritis - zánět kloubu	75
6.4.11 Flegmona kloubního pouzdra	76
6.4.12 Bursitis	77
6.4.13 Tendovaginitis	78
6.5 Ranné infekce	79
6.5.1 Hnilobné infekce	80
6.5.2 Anaerobní ranná infekce (plynatá sněť)	81
6.5.3 Tetanus	83

6.6 Celkové projevy rané infekce	85
6.7 Specifické infekce	86
6.7.1 Tuberkulóza	86
6.7.2 Syfilis	88
6.7.3 Aktinomykóza	89
6.7.4 Maleus - ozhřívka	90
6.7.5 Antrax - uhlák	90
6.7.6 Lyssa - rabies - vztekлина	91
6.7.7 Ochrana před profesionální nákazou HIV/AIDS	92
7. Nádory	93
7.1 Prevence nádorů	93
7.2 Klasifikace nádorů	94
7.3 Diagnostické postupy u nádorů	95
7.4 Chirurgické postupy u benigních nádorů	95
7.5 Chirurgické postupy u maligních nádorů	95
7.6 Ovlivnění bolestí u maligních nádorů	97
7.7 Benigní nádory	97
7.7.1 Lipom	97
7.7.2 Fibrom	98
7.7.3 Hemangiom	98
7.8 Hyperplazie	98
7.8.1 Keloid	98
7.8.2 Verruca - bradavice	99
7.8.3 Clavus - mozol	99
7.8.4 Tyloma - kožní otlak a puchýř	99
7.9 Nepravé nádory	99
7.9.1 Atheroma - aterom	99
7.9.2 Dermoid	100
7.9.3 Ganglion	100
7.10 Přístěle	100
8. Náhlé příhody břicha	103
8.1 Rozdělení NPB podle příčiny	104
8.2 Obvyklý postup při vyšetřování NPB	104
8.2.1 Anamnéza	105
8.2.2 Subjektivní potíže	105
8.2.3 Objektivní nález	106
8.2.4 Bolest při NPB a její hodnocení	109
8.2.5 Nechutenství, nauzea a zvracení	110
8.2.6 Škytavka	111
8.2.7 Zástava plynů a stolice	111

8.2.8 Poruchy močení	112
8.2.9 Pulz, dech a krevní tlak	112
8.2.10 Vzhled nemocného	112
8.2.11 Teplota	113
8.3 Shrnutí diagnostického postupu při NPB	113
8.4 Diferenciální diagnostika náhlých příhod břišních	114
8.5 Upozornění na často se vyskytující chyby při vyšetřování NPB	116
9. Chirurgická onemocnění cév	117
9.1 Arteriální systém	117
9.1.1 Akutní ischemický syndrom	117
9.1.2 Chronický ischemický syndrom	118
9.1.3 Arteriální aneuryzma	121
9.2 Venózní systém	121
9.2.1 Varixy dolních končetin	122
9.2.2 Povrchová tromboflebitida	123
9.2.3 Hluboká žilní trombóza	124
9.2.4 Posttrombotický a postflebitický syndrom	125
9.2.5 Tromboembolie	125
9.3 Lymfatický systém	126
9.3.1 Lymfedém	126
10. Chirurgická onemocnění hlavy	127
10.1 Část obličejová	127
10.2 Část lebeční	127
11. Onemocnění krku	129
11.1 Choroby štítné žlázy	129
11.1.1 Struma	129
11.1.2 Hypertyreóza	130
11.1.3 Thyroiditis	131
11.1.4 Maligní struma	132
11.1.5 Hyperparatyroidismus	133
11.2 Krční cysty a píštěle	134
11.2.1 Mediální cysty a píštěle	134
11.2.2 Laterální cysty a píštěle	134
11.2.3 Onemocnění krčních uzlin	135
12. Chirurgická onemocnění hrudníku	137
12.1 Choroby prsu	137
12.1.1 Zduření prsu	137
12.1.2 Mastopathia fibrosa cystica	137

12.1.3	Gynekomastie	138
12.1.4	Karcinom prsu	138
12.1.5	Metastazující karcinom prsu	139
12.2	Choroby hrudní stěny	140
12.2.1	Vpáčený (nálevkovitý) hrudník	140
12.2.2	Pectus carinatum	141
12.2.3	Záněty hrudní stěny	141
12.2.4	Nádory hrudní stěny	142
12.2.5	Osteomyelitis žeber a sternu	142
12.2.6	Tietzův syndrom	143
12.2.7	Záněty pleury	143
12.2.8	Hrudní empyém	144
12.2.9	Nádory pleury	145
12.3	Choroby plic	146
12.3.1	Spontánní pneumotorax	146
12.3.2	Bronchiektazie	146
12.3.3	Plicní absces	147
12.3.4	Plicní tuberkulóza	148
12.3.5	Benígní nádory plic a průdušek	149
12.3.6	Rakovina plic	150
12.3.7	Jiné primární maligní nádory plic	152
12.3.8	Metastatické nádory plic	152
12.4	Choroby mediastina	153
12.4.1	Akutní zánět mediastina	153
12.4.2	Chronický zánět mediastina	154
12.4.3	Nádory a cysty mediastina	154
12.5	Choroby jícnu	155
12.5.1	Divertikl jícnu	155
12.5.2	Strikтуры jícnu	156
12.5.3	Achalazie	156
12.5.4	Refluxní onemocnění jícnu	157
12.5.5	Jícnové varixy	158
12.5.6	Karcinom jícnu	159
12.5.7	Karcinom kardie	160
12.6	Choroby bránice	161
12.6.1	Brániční kýly	161
12.6.2	Poranění bránice	162
12.7	Choroby srdce	162
12.7.1	Vrozené srdeční vady	162
12.7.2	Získané srdeční vady	164

13. Chirurgická onemocnění břicha	167
13.1 Choroby břišní stěny	167
13.1.1 Kýly - hernie	167
13.1.2 Peritonitis	172
13.2 Choroby sleziny	173
13.3 Choroby žaludku	174
13.3.1 Krvácení do trávicího ústrojí	174
13.3.2 Žaludeční vřed	175
13.3.3 Duodenální vřed	176
13.3.4 Peptický vřed jejunální	177
13.3.5 Stresový vřed	178
13.3.6 Benigní nádory žaludku	178
13.3.7 Rakovina žaludku	179
13.3.8 Hodgkinova choroba	180
13.4 Choroby jater, žlučových cest a pankreatu	180
13.4.1 Absces jater	180
13.4.2 Echinokokus jater	181
13.4.3 Nádory jater	182
13.4.4 Portální hypertenze	183
13.4.5 Akutní cholecystitida	184
13.4.6 Cholelitiáza a chronická cholecystitida	185
13.4.7 Choledocholitiáza	187
13.4.8 Obstrukční ikterus	187
13.4.9 Karcinom žlučových cest	188
13.4.10 Akutní pankreatitida	189
13.4.11 Chronická pankreatitida	190
13.4.12 Rakovina pankreatu	192
13.4.13 Zollingerův-Ellisonův syndrom	192
13.5 Choroby tenkého a tlustého střeva	193
13.5.1 Akutní apendicitida	193
13.5.2 Chronická apendicitida	196
13.5.3 Morbus Crohn - ileitis terminalis (enteritis regionalis)	197
13.5.4 Meckelův divertikl	198
13.5.5 Infarzace tenkého střeva	199
13.5.6 Nádory tenkého střeva	199
13.5.7 Ileus tenkého střeva (mechanický)	200
13.5.8 Ileus tlustého střeva (mechanický)	201
13.5.9 Colitis ulcerosa (proctocolitis)	202
13.5.10 Diverticulitis sigmoidei	203
13.5.11 Benigní nádory a polypy tračnicku	204
13.5.12 Maligní nádory tračnicku	206

13.6	Choroby konečnfku	208
13.6.1	Prolaps rekta	208
13.6.2	Zánětlivá anální onemocnění	209
13.6.3	Hemoroidy	210
13.6.4	Sinus pilonidalis (sakrální dermoid)	212
13.6.5	Rakovina konečnfku	212
14.	Chirurgická onemocnění pohybového ústrojí	215
14.1	Páteř	215
14.1.1	Spondylosis a spondylartritis deformans	215
14.2	Horní končetiny	216
14.2.1	Periartritis (periartritis) humeroscapularis	216
14.2.2	Kompresivní syndromy horní hrudní apertury	217
14.2.3	Epicondylitis humeri	217
14.2.4	Dupuytrenova kontraktura	218
14.3	Dolní končetiny	218
14.3.1	Artrosis deformans	219
15.	Chirurgická onemocnění dětského věku	221
15.1	Hlava a krk	221
15.1.1	Kraniostenóza	221
15.1.2	Hydrocefalus	221
15.1.3	Meningoencefalokéla	221
15.1.4	Meningokéla a meningomyelokéla	222
15.1.5	Vrozené vady v obličejí	222
15.1.6	Mediální a laterální krční cysty	222
15.1.7	Lymphangioma colli	222
15.2	Hrudník	222
15.2.1	Atrézie jívcu	222
15.2.2	Tracheozofageální píštěl	223
15.2.3	Vrozená stenóza jívcu	223
15.2.4	Jícnové varixy	223
15.2.5	Achalazie jívcu (kardiospasmus)	223
15.2.6	Nálevkovitý (trychtýřový) hrudník	223
15.2.7	Pectus carinatum (kuřečí hrudník)	223
15.2.8	Lobární emfyzém	223
15.2.9	Bronchiektazie	224
15.2.10	Plicní cysty	224
15.3	Bránice	224
15.3.1	Skluzná hiátová kýla	224
15.3.2	Paraezofageální brániční kýla	224
15.3.3	Ostatní brániční kýly	224

15.4 Břicho	225
15.4.1 Omfalokéla	225
15.4.2 Gastroschisis (rozštěp břišní stěny)	225
15.4.3 Pupeční granulom	225
15.4.4 Pylorostenóza	225
15.4.5 Atrézie duodena	226
15.4.6 Atrézie žlučových cest	226
15.4.7 Atrézie střeva a mekoniový ileus	226
15.4.8 Anorektální malformace	226
15.4.9 Invaginace střeva	226
15.4.10 Appendicitis	227
15.4.11 Megacolon congenitum (morbus Hirschsprung)	227
15.4.12 Familiární střevní polyπόza	227
15.4.13 Colitis ulcerosa	228
15.4.14 Portální hypertenze	228
15.4.15 Splenomegalie	228
15.4.16 Kýly	228
15.4.17 Hydrokéla	229
15.4.18 Fimóza	229
15.4.19 Parafimóza	229
15.4.20 Hypospadie	229
15.4.21 Epispadie	229
15.4.22 Exstrofie močového měchýře	230
15.4.23 Kryptorchismus	230
15.4.24 Torze varlete	230
15.5 Kůže a podkoží	230
15.5.1 Hemangiomy	230
15.5.2 Lymfangiomy	231
15.5.3 Dermoidní a epidermoidní cysty	231
15.5.4 Pigmentový névus s ochlupením	231
15.5.5 Pigmentový névus bez ochlupení	231
15.6 Končetiny	231
15.6.1 Syndaktylie	231
15.6.2 Polydaktylie	231
15.6.3 Lupavý prst	231
16. Traumatologie	233
16.1 Všeobecné zásady	233
16.2 Rány a jejich ošetření	236
16.2.1 Rány způsobené pokousáním	238
16.2.2 Popáleniny	240
16.2.3 První pomoc při poranění	243

16.2.4 Příprava k chirurgickému ošetření	244
16.2.5 Definitivní ošetření rány	245
16.2.6 Postup při radioaktivním zasažení	246
16.2.7 Hojení rány	247
16.3 Traumatický a hemoragický šok	247
16.4 Poranění hlavy	249
16.4.1 Mozková komoče	251
16.4.2 Mozková kontuze	252
16.4.3 Komplikace poranění CNS	253
16.5 Poranění hrudníku	253
16.5.1 Tracheostomie a koniotomie	256
16.5.2 Resuscitace krevního oběhu	256
16.5.3 Šoková plíce	258
16.5.4 Traumatický pneumotorax	258
16.5.5 Traumatický hemotorax	260
16.5.6 Tupá poranění hrudní stěny	261
16.5.7 Penetrující hrudní poranění	262
16.5.8 Poranění plíce	263
16.5.9 Poranění jícnu	264
16.5.10 Poranění srdce a aorty	265
16.5.11 Poranění bránice	266
16.5.12 Poranění torakoabdominální	267
16.6 Poranění břicha	267
16.7 Poranění močových orgánů	271
16.7.1 Akutní retence moči	271
16.8 Poranění páteře a míchy	271
16.9 Poranění končetin	273
16.9.1 Kontuze a luxace kloubů	274
16.9.2 Zlomeniny	275
16.9.3 Zavřené zlomeniny	276
16.9.4 Otevřené zlomeniny	281
16.9.5 Patologické zlomeniny	281
16.9.6 Traumatické amputace	282
16.10 Nejčastější zlomeniny a luxace u dětí	282
16.10.1 Zlomenina klíčku	282
16.10.2 Zlomenina krčku pažní kosti	282
16.10.3 Zlomenina diafýzy humeru	283
16.10.4 Suprakondylická zlomenina humeru	283
16.10.5 Zlomenina zevního (radiálního) kondylu humeru	283
16.10.6 Zlomenina vnitřního (ulnárního) epikondylu humeru	283
16.10.7 Luxace loketního kloubu	283
16.10.8 Zlomeniny olekranu	283

16.10.9 Zlomenina (epifyzeolýza) hlavičky radia	283
16.10.10 Boletivá pronace (pronatio dolorosa)	284
16.10.11 Zlomenina předloktí	284
16.10.12 Monteggiaova zlomenina	284
16.10.13 Zlomenina distální epifyzy radia	284
16.10.14 Zlomeniny pánve	284
16.10.15 Zlomenina femuru	284
16.10.16 Zlomeniny horního konce femuru	284
16.10.17 Epifyzeolýza dolního konce femuru	285
16.10.18 Zlomenina bérce	285
16.10.19 Zlomeniny kotníků	285
16.10.20 Poranění vazů	285
17. Doporučená vyšetření před chirurgickými výkony	287
18. Léky důležité z hlediska urgentní chirurgické potřeby	289
19. Chyby a nedostatky v přednemocniční péči o chirurgického pacienta	295
19.1 Vztah lékaře k nemocnému	299
19.2 Indikace k operaci	301
19.3 Operační riziko	303
19.4 Reoperace	304
20. Přehled právních zdravotnických předpisů (platnost ke dni 28. 2. 1994)	309
Písemnictví	313
Rejstřík	315